

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Voortgang scheiding NO_x en NH₃

Geachte Statenleden,

Op 27 januari 2026 heeft u het behandelvoorstel voor de moties 1877, 1878, 1883 en toezeggingen LG/T2025.039, LG/T2025.040 ontvangen (PZH-2026-886065191), deze hebben allen betrekking op de Vervolguutwerking Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE). Bij toezegging LG/2T2025.040 over scheiding van stikstofoxiden (NO_x) en ammoniak (NH₃) is aangegeven dat we eind Q1 bij u terugkomen met een eerste aanzet van een plan hoe we de scheiding verder zullen uitwerken. Dat doen we met deze brief.

Wij denken dat de scheiding van NO_x en NH₃ in vergunningverlening ons vooruit kan helpen. Zo zorgen we dat mogelijkheden voor vergunningverlening beter aansluiten bij de emissietrends en geeft dit een extra prikkel aan partijen om stikstof te reduceren. Mogelijk ontstaat er meer ruimte voor vergunningverlening bij NO_x partijen, zoals de industrie, om verder te verduurzamen en de emissie van stikstof te verlagen. Ook kan dit voorkomen dat stikstofruimte van partijen die ammoniak uitstoten, wordt opgekocht door partijen die met name stikstofoxiden uitstoten. Echter blijft de scheiding van NO_x en NH₃ een complex onderwerp.

Het onderzoek naar de uitwerking verloopt langs drie lijnen die hieronder worden weergegeven.

Juridisch kader

In samenwerking met de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) onderzoeken we de mogelijke vormgeving van de scheiding van NO_x en NH₃ voor beleid en voor vergunningverlening, de gevolgen en de eventuele risico's. Juridisch gezien is het maken van onderscheid tussen NO_x en NH₃ in principe mogelijk. We hebben echter nog niet met voldoende concreetheid kunnen vaststellen hoe dit onderscheid door kan werken in vergunningverlening. De agrarische sector stoot zowel NH₃ als ook een deel NO_x uit. Ook de industrie kent naast de NO_x uitstoot vaak een deel NH₃ emissies. Daarmee komt de afbakeningsvraag naar boven hoe daar juridisch mee om te gaan. Wanneer is er in deze context bijvoorbeeld sprake van een verwaarloosbaar deel NO_x bij een agrarische onderneming en hoe gaan we dan om met kleine ammoniakemissies bij de industrie? We hebben hier natuurlijk ook scherp oog voor het feit dat een eventuele scheiding niet andere urgente provinciale opgaven zoals woningbouw moet bemoeilijken. Dit onderzoek loopt naast onze blijvende zoektocht naar mogelijkheden om vergunningverlening voor de verschillende sectoren te vergemakkelijken. Zo hebben we ook de Beleidsregel stikstofreductieprojecten recent aangenomen, waarover u in november 2025 bent geïnformeerd (PZH-2025-881721438).

In aanvulling op bovenstaande zijn we ook in gesprek met de Vlaamse overheid om te leren van de opzet van het Vlaamse stikstofdecreet (de wetgeving waarin de Vlaamse aanpak stikstof is neergelegd) en de daarbij behorende Programmatische aanpak stikstof. Zo brengen we de kritische succesfactoren in beeld, zoals de vormen van borging van de verschillende maatregelen, monitoring en doorlopende evaluaties, en sturing op emissies per bedrijf. We krijgen ook een beter beeld bij de hoeveelheid ruimte die de scheiding tussen NO_x en NH_3 voor vergunningverlening in België in de praktijk oplevert, op een wijze die de dalende emissie-trend (met name voor NO_x) niet in gevaar brengt en juist ook ondersteunt. Hierbij moet wel vermeld worden dat het Vlaamse stikstofdecreet door verschillende partijen wordt aangevochten in juridische procedures bij het Grondwettelijk Hof. Gronden die worden aangedragen zijn onder meer eigendomsbeperking vanwege afroaming van emissierechten, maar ook dat er meer zou moeten worden gedaan ten behoeve van natuurbescherming. Het onderscheid tussen NO_x en NH_3 is een van de punten is die specifiek voorligt. Dit onderscheid maakt dat projecten met NO_x -depositie sneller doorgang kunnen vinden dan projecten met NH_3 -depositie. Partijen voeren aan dat dit in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. Uitspraak wordt, voor zover bekend, na de zomer 2026 verwacht. Mocht deze uitspraak voor ons onderzoek consequenties hebben, dan informeren wij u hier uiteraard over.

Data-spoor

Het scheiden van NO_x en NH_3 is ook een data-vraagstuk. Hierover zijn we in gesprek met het RIVM.

AERIUS Monitor rapporteert jaarlijks de stikstofdepositie op stikstofgevoelige natuur. Stikstofoxiden en ammoniak verspreiden zich verschillend van elkaar door de atmosfeer, daarom wordt in het verspreidingsmodel de depositie ook verschillend berekend. Zoals eerder is toegelicht in het TNO rapport 'Het gedrag van stikstofverbindingen in de atmosfeer'¹, dat in opdracht van onze provincie is opgesteld en in mei 2024 Provinciale Staten is toegezonden (PZH-2024-85340436), verspreiden stikstof emissies zich via de lucht voordat het weer neerdaalt naar het oppervlak. Waar stikstofemissies deponeren is afhankelijk van veel verschillende factoren.

Depositie is onder meer afhankelijk van het weer, de hoogte van de emissiebron en de chemische samenstelling van de atmosfeer. Een zeer belangrijke factor is ook de vorm waarin stikstof wordt uitgestoten. Ammoniak lost beter op in water, hierdoor kan ammoniak gemakkelijker via neerslag naar het oppervlak getransporteerd worden als natte depositie. Stikstofoxiden lossen minder goed op in water en blijven daardoor langer in de atmosfeer. Daarnaast worden stikstofoxiden ook vaker hoog in de lucht uitgestoten, op hogere hoogtes in de atmosfeer wordt de stof veel verder meegevoerd door de wind voordat het uiteindelijk neerdaalt. Als gevolg deponeren meer ammoniak dicht bij de bron vergeleken met stikstofoxiden. Dit betekent dat bronmaatregelen om nabijgelegen stikstofgevoelige natuur te ontlasten variëren van effect afhankelijk van of de bron ammoniak of stikstofoxiden uitstoot.

In AERIUS Monitor wordt de totale depositie in mol N weergegeven. Dit zijn het aantal stikstof deeltjes van alle verschillende varianten samen. In overleg met het RIVM en LVVN is inmiddels de vraag besproken of het mogelijk zou zijn een onderscheid te maken tussen de depositie afkomstig uit de emissies van stikstofoxiden en de depositie afkomstig uit de emissies van ammoniak. Op een resolutie van 1 km² is hiervoor al data beschikbaar in de vorm van de [Grootschalige depositiekaarten Nederland \(GDN\)](#). Om dit onderscheid te maken op een resolutie van 16 ha (de huidige resolutie van AERIUS Monitor) zijn aanpassingen nodig in het model.

---

¹ <https://publications.tno.nl/publication/34642381/6q6msD/TNO-2024-stikstofdepositie.pdf>.

Lobby richting Rijk

Zowel in de Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE) (PZH-2025-871464273) als de Vervolguitwerking SANE (PZH-2025-881707191) is in de lobbyparagraaf aan het Rijk opgenomen dat we vragen om onderzoek te doen naar de scheiding van NO_x en NH₃ bij activiteiten en vergunningverlening – zodat beleid en beoordeling beter op elkaar aansluiten. Dit omdat de trend van NO_x nog steeds dalend is, waarbij dat voor NH₃ de laatste tien jaar vlak is.

In de doelstellingen van het Rijk, voortvloeiend uit het coalitieakkoord *Aan de Slag*, is er onderscheid gemaakt tussen de doelstellingen voor de industrie en mobiliteit (NO_x) en de landbouwsector (NH₃). Deze doelen worden nu ook per sector in de wet vastgelegd.

Bovenstaande ontwikkelingen maakt dat wij ook bij het nieuwe kabinet blijven pleiten voor een onderzoek naar de scheiding van NO_x en NH₃. Zoals in de inleiding is aangegeven, zien wij potentie in het aanbrengen van deze scheiding. Echter er is aanvullend (juridisch) onderzoek nodig om dit zorgvuldig en effectief in te vullen. Daar zijn we nu mee bezig. Als er ontwikkelingen zijn zullen wij Provinciale Staten verder informeren.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en adviseren toezegging LG/T2025.040 te beschouwen als afgedaan.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

plv. voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

M.E. van Leeuwen